

BĚLORUSKO

červenec 2015

Tentokrát jsem se rozhodla jet na dovolenou sama bez manžela s kamarádkou Jarmilou s cestovní kanceláří Poznání. Jely jsme do Běloruska, kam by se asi soukromě ani jet nedalo.

Den před odjezdem jsem se vracela vlakem domů z chalupy a na vedlejším sedadle seděl člověk, který telefonoval a přitom se bavil o cestování a z řeči bylo jasné, že je z nějaké cestovky. Když řekl, že zítra jede do Běloruska, tak jsem se mu přihlásila, že já taky. Byl to náš průvodce Kamil.

28.6.

Odjížděli jsme z Florence v 11 hodin. Již z Bohnic se mnou jeli nějakí manželé se zavazadly a jak se ukázalo u autobusu, byli to naši spolucestovatelé a Jarmila je znala z nějaké své předchozí dovolené.

Z Prahy vyjel autobus zaplněný asi z poloviny, cestou jsme nabírali další pasažéry v Poděbradech, Hradci Králové, Pardubicích, Svitavách, Olomouci a Českém Těšíně. Dvě turistky dokonce přicestovaly ze Slovenska. Republiku jsme opustili před 18. hodinou. Přes noc jsme měli přejet Polsko, jeli jsme přes Varšavu, jen se dvěma krátkými čerpauzami.

Na Běloruské hranice jsme přijeli již po druhé hodině, ale díky časovému posunu rázem byly tři hodiny. Poláci nás odbavili celkem rychle, i když prošli celý autobus a chtěli vidět všechny pasy. Než nás odbavili Bělorusové, museli jsme vyplnit imigrační bumážku přesně dle návodu vedoucího. Mělo se napsat, kdo nás pozval - stačilo uvést jeden z hotelů, kde budeme spát. Do Běloruska musejí mít všichni víza, nám je zařizovala cestovka. I když jsme jí předávali pasy a fotografie, nedostali jsme vízum do pasu, ale celá skupina měla vízum společné. Na hranicích jsme strávili asi 3 a půl hodiny.

29.6.

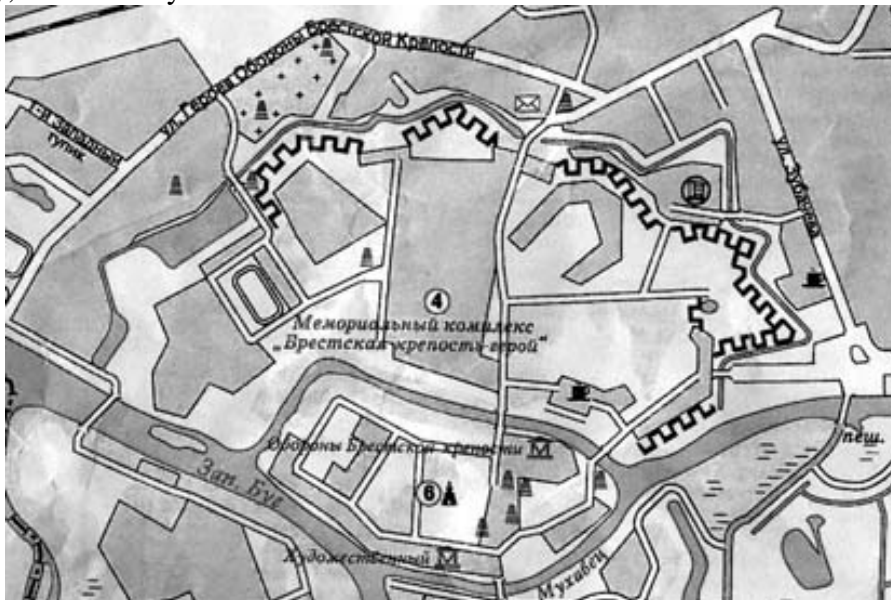
Hned za hranicemi jsme zastavili u nejbližší pumpy a absolvovali tam dlouhé čekání na silniční krabičku. Od letošního roku platí autobusy za Běloruské silnice poplatek. Silniční krabička se sice dá zaplatit kartou, ale terminál nefungoval, tak bylo nutné ji koupit za běloruské rubly. Vzhledem k vysoké inflaci nebylo možné je mít předem. Ve směnárně jim došly rubly a čekalo se, až přivezou další. Sice je za nedlouho dovezli, ale nefungoval počítač a bez něj to nešlo, veškeré směny jsou centrálně evidovány. Od 8:30 do 11 měli přestávku, tak jsme odjeli bez krabičky a bez peněz do centra města Brest, což bylo jen asi 2 km.

V centru jsme si tedy všichni museli jako první věc vyměnit peníze. V hotelu Eurotunist byla směnárna, ale fungující až od 9 hodin, tak jsme opět čekali. Otevřeli opravdu na minutu přesně, aktuální kurz byl 1 E = 16.780 BR, tedy 10 Kč bylo asi 6 tis. BR. Ještě před 14 dny byl kurs 12.000 BR.

Poté jsme jeli k Brestské pevnosti, před níž stálo celkem rozsáhlé železniční muzeum s nablýskanými mašinami, ale bohužel zavřené, tudíž jsme ho vynechali. V pevnosti se hrdinně bránili ruští vojáci Němcům a trochu zpomalili jejich rychlý postup na východ.

Do pevnosti se neplatí, vchází se do ní velkolepou bránou, kterou postavili v podobě ohromného kvádrů, v němž je průchod ve tvaru ohromné pěticípé hvězdy. Zřejmě na fotobuňku se uvnitř spouští bojová hudba z filmu Osvobození a ozývá se „Gavarit Maskva“. Širokou třídou se jde do centra pevnosti, kde stojí opět ohromný památník - obrovský částečně otesaný kámen s velikánskou hlavou bojovníka, pod nímž jsou desky se jmény padlých. Jelikož nedávno bylo kulaté výročí ukončení války, všude ležely zdobené věnce.

Kousek odtud byla rozstřílená brána, za ní byl můstek přes říčku směrem do Polska, jinak tu byly valy, tanky, kanóny. V jedné kobce v tělese valu si člověk mohl zastřílet z pušek nebo se mohl nechat vyfotit v ruských válečných uniformách. Na kvádrů s hlavou byly z druhé strany vytesány bojové reliéfy, o kousek dál stála pravoslavná katedrála. Přešli jsme další můstek přes říčku, kde byl vjezd do areálu pro auta s povolením. Zamířili jsme ke kavárně Bastion umístěné v ochranných valech. Byli tam ale dost laxní a drazí, tak jsme šly pryč. Já si dala u stánku točený kvas za 6.000 BR (pivní nealkoholický nápoj) a Jarmila si dala u dalšího stánku kafe a teplou placku (stejně dělali v Turecku) s čokoládou.

Myslela jsem, že ještě zaskočím k mašinkám, ale přechod přes hlavní ulici byl uzavřený zábradlím a muselo by se to dost dlouze obcházet.

Dále jsme pokračovali asi 30 km do města Kamenec. Bylo založeno v roce 1278 knížetem Vladimírem Volyňským. Vedle ohrazeného starého dřevěného města, ze kterého se již nic nezachovalo, byla postavena obranná kulatá věž. Říkalo se jí bílá, tedy bělorusky Bialoveža a z toho vzniknul název rozsáhlých lesů na sever odtud, dnešní Bialověžský prales. Je zajímavé, že rusky se pralesu říká pušča, myslím, že je tu možná souvislost s maďarským názvem puszta.

Zaplatili jsme 30.000 BR za vstup a služby průvodkyně, která nám podrobně vyprávěla o historii a uvedla všechny údaje týkající se věže - výšku, tloušťku ap. Ve věži bylo 5 pater, v expozici byly obrazy, maketa původního města, plastický řez věží a další exponáty. Byli jsme až na vrcholku na cimbuří, které bylo přístupné po příkrém schodišti v obvodovém zdivu s hodně vysokými nepravidelnými stupni. Dolní schodiště do pater je zbudováno dřevěné uprostřed, i když původně vedlo po obvodu. Ve vesnici stál pravoslavný kostel s cibulkami a socha bohatýra s bizonem, asi nějaký místní Bivoj.

Pak již jsme jeli do Bialověžského pralesa. Tam jsme zaplatili 100.000 BR, dostali do autobusu průvodkyni a vyrazili s ní do národního parku. Snažila se nám předat co nejvíce informací - rusky jela jak kolovrátek strašně rychle naučený text, tak jsem jen těžko chytala, co vše ze sebe chrlila.

Ukazovala nám nádor na stromu ve tvaru bizoní hlavy, starý vykotlaný strom a zakázanou odbočku k vládnímu sídlu.

Zastavili jsme u rozestavěného malého skanzenu, kde staví několik domečků ve starém stylu. Prohlédli jsme si jedno dokončené obydlí s krojovanou informátorkou, pak se podívali do pálenice - dle mne měli celkem moderní destilační kolonu. Pak jsme dostali ochutnávku - každý jednoho panáka samohonky, byla hodně silná, tak se k tomu hodil krajíček chleba se špekem, na zapití byla sklenice březové šťávy. Asi to považovali za zlatý hřeb dne a mysleli, že nám to stačí. Také jsme zastavili u jezera a viděli polský hraniční přechod - dá se tu půjčit kolo a překročit hranice bez víza. Pro nás to zrovna moc vrcholná atrakce nebyla.

Na závěr bylo několik zubrů v ohradě, kdybychom si neřekli, snad by u nich ani nezastavili. Okolo dalších ohrad jsme již projeli, byli tam daňci, sovy a kupodivu pštros. Slečna průvodkyně vystoupila a my odjeli pryč. Ani jsem si nemohla vyfotit vstupní bránu. Na počátku byly nějaké stavby a ty jsme také neměli možnost si prohlédnout.

Byli jsme ubytováni jen asi 1 km od vstupní brány ve vesnici Kamenjuki v hotelu č.2 docela slušného standartu. Večeři jsme měli na 7. hodinu. Jelikož jsme měli docela dost času, prošly jsme se s Jarmilou vesnicí - vedle hotelu stál krásný modrý kostelík s šupinovými cibulovými věžičkami a ve vesnici bylo plno pěkných dřevěných domků, některé však ne moc dobře opečovávané. Domy byly obložené dřevem, v rozích s vyřezávanými lištami, u oken zdobené okenice, některé domy se pyšnily cedulkami „vzorný dům“ či „zde žije účastník 2 sv. války“.

Večeři jsme měli v restauraci mimo hotel. Přišly jsme o něco dříve a již bylo připraveno na stolech - tak jsme se do toho rovnou pustily – byl zeleninový salát se sýrovým dresinkem, pečivo ve stylu jidášů a pak tam byly zefírky - jako pusinky asi s jablečným želé, strašně sladké, těch však jsem se ráda vzdala. Dala jsem si pivo, bylo v podstatě za ekvivalent jednoho eura. Předpokládala jsem, že tu drobnými eury bude možné platit, ale cizí měnu tu zásadně nikdo nesmí brát, protože je to trestné. Celkem brzy jsme se všichni posbírali a šli na hotel. Jen jsme chvíli povídali o svých cestovatelských zážitcích - je tu řada osamělých vlků či vlčic a hodně lidí je dost zcestovalých.

30.6.

Ráno jsme měli snídani v 7,30. Měli jsme klasiku - sýr a salám, už jsme si mysleli, že toho víc nebude, ale přinesli ještě pohankovou kaši a pářečky, obé celkem bez chuti. Odjžděli jsme v 8,30.

Cesta byla naprosto bez rozhledu, vedla samými lesy, které se nijak nelišily od pralesa v národním parku.

Naše první zastávka byla u zámku Pružany. Ve 20. století byl hodně zničen, ale začínají ho opravovat. Zatím opravili vstupní budovy s bránou. Uvnitř jsme byli v malém muzeu, kde visely obrazy majitelů zámku Sapiehů, ale i Polských králů Vasovců. Místní průvodce nám podával výklad v běloruštině, náš to překládal, ale rozuměla jsem tomu docela dobře, běloruština se blíží polštině více než ruština.

Na opačné straně původního ohromného nádvoří stály ruiny zámku s půdorysem ve tvaru kříže, po stranách byly arkády do oblouku, na jedné straně byla budova zcela zbourána a na druhé straně opravovali objekt původního divadla. Prý tam měli podobné jako v Krumlově a podle něj budou dělat nové.

Další zastávka byla u gotického kostela Sinkaviči, byl trojlodní s vysokou střechou nad všemi loděmi a ochrannými věžemi v rozích. Uvnitř seděla prodavačka pohledů a ikon, i když to tam opravovali. Docela by mne zajímalo, kolik tam asi mohlo zavítat za den lidí.

Další naše zastávka bylo město Slonim se starými židovskými tradicemi, v němž se zachovalo řada historických památek. Dostali jsme rozchod na 1 a 1/4 hod. Jelikož bylo poledne, rozhodly jsme se s Jarmilou, že si dáme něco k snědku a pak půjdeme na obhlídku města. Aby to dlouho netrvalo, daly jsme si pouze polévky - já chladný boršč a Jarmila houbovku. Po chvíli přišel Kamil s ještě jedním a přisedli si k nám. Obsluha možná usoudila, že chceme jíst všichni najednou, protože jsme čekaly hodně dlouho a dostali jídla společně s chlapama. Tím se stalo, že jsme na prohlídku města měly pouze 1/4 hodiny. Viděla jsem bernardýnské kláštery mužský a ženský (ten byl v dost dezolátním stavu a opravovali ho), zdevastovanou synagogu, perfektně natřený pomník tanku, kynoucího Lenina a několik vycpaných jakoby plyšových asi metrových kačen a labutí. Na závěr jsem nakoukla do velké katolické Spaso-Preobraženské katedrály, která měla uvnitř fresky s modrým desénem.

Pak jsme pokračovali ke klášteru Žiroviči. Trochu jsme kufrovali, protože GPS nás pravděpodobně poslala cestou, dle níž bychom museli dojet prašňačkou a to si řidiči neriskli, tak jsme se vraceli. Žiroviči je nejvýznamnější pravoslavný klášter Běloruska, něco podobného jak Jasná Góra v Polsku pro katolíky.

Veřejnosti je přístupná pouze část, ženy musí být řádně oblečeny - musí mít delší sukně a šátky, oboje tam u vstupu půjčovali. Byli jsme v hlavním kostele s ikonostázem a řadou fresek svatých. Vedle za plotem stála ohromná čerstvě opravená budova kláštera, a do další části, kde byly ještě 2

kostely, mě nepustili a ani mne nenechali fotit. V krámě jsem si koupila 1,5 l láhev piva za 19 tis. BR, vodu a 1/2 chleba za 5,5 tis BR.

Poté jsme pokračovali do vesnice Kosava = Kosovo (to je rozdíl mezi běloruštinou a ruštinou), kde jsou ruiny novogotického zámku podobného Hrádku u Nechanic, které opravují a hrubá stavba je již provedena. Kus před zámkem stojí dřevěná stavba s doškovou střechou, v níž se narodil Ondřej Tadeuš Kosciucko, který je hlavně národním hrdinou Poláků a ve skoro každém polském městě má svoji ulici. Jeho otec byl na zámku u rodiny Puslovských majordomem. Za chalupou byly rybníčky a vodní plochy porostlé vodními rostlinami, přes vodu vedl dřevěný můstek a na ostrově stála dřevěná chata se stoly a lavicemi. Jeden strom si tam vybrali milenci a věšeli na něj zámky z lásky.

Pak nás již jen čekal skoro dvouhodinový přesun do města Pinsk, kde jsme měli zajištěné ubytování v universitním hotelu. Večeře byla slíbená na 19:30, ale posunuli nám ji až na 20:30. Tak jsme se šly ještě s Jarmilou projít. Universita leží jen kousek od řeky. Teče tu řeka Pin a opodál se vlévá do řeky Pripjať. Po celém břehu je udělané docela pěkné nábřeží se zábradlím, můstky a vyhlídkovými plošinami. Došli jsme až na soutok s Pripjati, kde na druhém břehu byla pěkná písčiná pláž s převlékacími kabinkami.

Pak jsme se vracely okolo makety válečné lodi na památku zničených lodí z 2. sv. války a památníku na oslavu svobody. Vypadá to, že ho vybudovali až v poslední době. O kousek vedle stál rozestavěný pravoslavný kostel s modrými kupolemi. Za ním pak byla ulička dřevěných malebných domků, tedy spíše chat.

Na večeři jsme šly do studentské menzy, zřejmě nám dali večeři tak pozdě, abychom se nepletli se studenty. Dostali jsme zeleninový salát a vepřový zapečený plátek pro změnu s pohankou.

1.3.

Ráno jsme měli snídani až od 8 hodin, dřív nám ji nebyli schopni dát, tak jsme si nandali věci do autobusu předem. Dostali jsme volská oka s párečkem, jogurt a ovesnou sladkou kaši. Měli tam vystavené ještě džusy a mléko, ale sprdli nás, že to není pro nás. Lžic měli naprostý nedostatek.

Dnes přestaly platit 50 rublovy, někteří účastníci jich měli něurekom, protože se jich včera prodejci úmyslně zbavovali. Získala jsem jednu zadarmo, i když jsem za ní nabízela 1 Kč.

Vyjížděli jsme v 8:45. Naše první zastávka byla hned ve starém Pinsku. Zastavili jsme pod mostem a došli kousek k františkánskému klášteru. Nakoukli jsme do kostela, zrovna tam probíhala mše. Pak byl rozchod a každý si prohlížel, co chtěl. Dostali jsme mapičky, ale na obrázku byly všude zastavěné bloky a přitom na jednom místě bylo náměstí s dřevěnými sochami. Vyrazila jsem na obchůzku a došla jsem ke žlutému pravoslavnému kostelu, kde měli velice bohatou ikonografickou výzdobu.

O kus dál bylo velikánské moderní náměstí se zajímavě řešenými paneláky a tomu vévodila velikánská socha trochu netypického rozevlátého Lenina. Okolo zámčičtství (zámku, ve kterém byla škola a muzeum) jsem se vrátila k autobusu.

Pak jsme jeli více než dvě hodiny k řece Pripjať. Napřed jsme dojeli do Turova, který také leží na Pripjati a u břehu tu kotví romantické lodě. Turov byl mezi 10. a 13. stoletím sídlem turovského knížectví, ve vesnici jsou vykopávky z tohoto období. Zápklady kostela zakryli docela zdařilou střešní konstrukcí, která je zároveň muzeem. Zaplatili jsme vstupné 20.000 BR a prohlédli si exponáty okolo vykopávek. Uprostřed byly základy kostela, okolo trochu vyvýšená podlaha s exponáty – obrazy, modely staveb a archeologické nálezy. Za budovou stojí socha sv. Cyrila, který sem přinesl křesťanství, s tím naším má společné jen jméno.

Mezi malovanými dřevěnými domečky jsme se vraceli do centra obce. Na návsi byla prodejna oblečení, zaujalo nás triko s nápisem „I'm Putin, you are not“ s obrazem Putina. Chtěli za to však 200.000 BR a to se mi zdálo moc. Na návsi byla krásně opravená bílá katedrála se zlatými věžemi. Sedli jsme si tam do kavárny. Jelikož tam seděla většina zájezdu, obsluha to nestíhala. Já si dala pivo a pirožek, měl být s houbami a zelím, ale šlo to okolo hodně daleko.

Ve dvě hodiny jsme dojížděli k řece Pripjať do vesnice Ljaskaviči, odkud se provádějí projížďky po řece. Průvodce nám říkal, že do společnosti, se kterou obvykle spolupracoval, se nemohl dovolat, tak výsledek byl nejistý. Dojeli jsme tam, on dohodnul projížďku, ale prý loď bude za 1 hodinu, máme si dát něco v hospodě. Začali jsme si objednávat, většinou polévky, když došla zpráva, že loď je připravená. Jídlo se odložilo na později. Vyšli jsme k molu a loď nikde. Po chvíli průvodce zjistil, že loď na nás čeká o kus dále, protože je nízký stav vody a až sem nedojede. Musel nás k ní odvézt autobus.

Jeli jsme na hodinovou projížďku za 50.000 BR. Trasa vedla okolo výstavného vládního sídla s hlídací pozorovatelnou. Před ní stály remorkéry a za ní sací bagr, myslím, že to byla falešná identita ochranky. Jeli jsme asi půl hodiny tam, někde byly písčité mírné břehy, jinde skalnaté strmé svahy, v pozadí vykukovaly nějaké stavby, v přístavu stály lodě, byl tam i přívoz. Již na počátku jsme viděli, že se za námi sbírají mračna, při zpáteční cestě se pak spustil silný slejvák, část osazenstva se uchýlila do přední zasklené části lodi. Naštěstí jsem měla sebou deštník, tak jsem se bez újmy přesunula do autobusu.

V restauraci jsem si objednala studený boršč, byl zase jiný než ten z předchozího dne, bylo v něm vařené vejce a více řepy, ale byl také dobrý.

Skončili jsme skoro v 5 hodin a ještě nám chybělo asi 150 km do místa našeho noclehu do Homelu. Při cestě k hlavní silnici jsme trochu zakufrovali, na ní to pak bylo hodně hrbolaté, tak se nedalo jet moc rychle. K hotelu jsme přijeli až v 21:30.

Cestou jsme míjeli oblast, která je nejbližší Černobylu. Na jih od města Mazyr je zakázaná zóna obehnaná plotem, která je vyklizená a kam se kvůli radiaci nesmí.

V Homelu jsme byli ubytovaní v hotelu Vazit, byl součástí nějakého ruského řetězce. U nádraží je tam ohromný hotel Gomel, ten je uveden opravdu s G, což je z ruštiny, která nemá H, to je další rozdíl mezi ruštinou a běloruštinou – kde je v ruštině G je v běloruštině H.

Dostali jsme přidělené pokoje a Kamil nám řekl, že večere bude hned. Všichni se nahrnuli do jídelny, ani se tam nemohli vejít, protože u jednoho stolu seděli domorodci. Na jídlo jsme čekali šíleně dlouho. Dala jsem si 1 pivo, servírka mi dávala vybrat, měli jen lahvové – nabízela mi Heinekenu, Amstel, Zlatého bažanta a něco místního. Řekla jsem, že chci domácí pivo, a ona mi odpověděla, že jsou všechny domácí a ukazovala mi na etiketě, že to vyrábějí u nich. Asi po hodině jsme dostali zeleninový salát a za další dobu ve 23 hodin hlavní jídlo – boloňské špagety, byly to docela dětské porce.

2.7.

Ráno nám nebyli schopní dát snídani před 8. hodinou. Dali nám dva mrňavé kousky sýra a salám, pro každého jeden krajíček chleba (vyžádali jsme si další), jako další chod jsme dostali nudle s párečky, úplně bez chuti. Naštěstí náš spolustolovník měl hořčici k párkům a pepřem a solí se nudle vylepšily.

Na začátek jsme jeli do centra Homelu, kde je velké náměstí s divadlem a krácejícím Leninem. Zítra měl být státní svátek, tak ho sprchovali hadicí a omývali mu pleš z pojízdné plošiny.

Za Leninem je park a uvnitř několik budov – pravoslavný kostel, přezdobená pohřební kaple v podobě hodinové věže a zámek Rumjancevů. Je to poměrně vysoko nad řekou Sož, Dole u ní byla vidět socha rybáře v loďce. Ještě jsem se šla podívat k divadlu, kde stojí socha sv Cyrila se svitkem písma, a pak jsem obešla blok okolo technické univerzity a výboru komunistické strany s pomníkem revolucionářů z 1. SV.

Pak jsme pokračovali do města Mohilev, v němž stará část města leží opět na kopci nad řekou Dněpr. Na okraji je ohromná terasa nazvaná Náměstí Slávy se sochou ženy s holubicí, okolo byly stožáry ověšené vlajkami. Pod sochou jsou reliéfy z bojů 2. SV. Chystali tam pódium a asi zde měla být nějaká akce ke státnímu svátku.

V parku jsme se s Jarmilou podívaly na pravoslavný kostelík a pak šly ulicí s fotografiemi a informacemi o zabitých z 2 sv. války. Měl tam být soukromý český pivovárek – jsou to jen lavice

pod plachtou, kde čepují pivo, ale kvůli státnímu svátku bylo zavřeno. Další zajímavá stavba byla budova divadla, která je z režného zdiva v jakémsi eklektickém stylu se zvláštní přístavbou nahoře. Procházely jsme ulicí a využily jedné bufetové jídelny. Daly jsme si v ní zapiekanky s klobásou – bylo to jako koláče z kynutého těsta a uprostřed byla náplň z klobásy, vajíčka a dalších přísad. Za 12 tis. BR docela vydatné jídlo. Na závěr jsme si ještě prohlédly katolickou katedrálu, na jejímž nádvoří stála socha papeže Jana Pavla II. To již byl nejvyšší čas vrátit se k autobusu na sraz.

Pokračovali jsme skoro 200 km do historického města Vitebsk (bělorusky Vicebsk), ve kterém renovovali a obnovili řadu památek. Parkovali jsme na nábřeží u řeky Daugavy, kde stály dva kostelíky, jeden ze 13. století a druhý dřevěný, který vypadal hodně staře, ale byl vysvěcen až v r. 1998.

Téměř všichni vyrazili směrem ke katedrále na kopci, já šla opačným směrem k náměstí Vítězství (Pobědy), kde je postaven velkolepý památník - tři vysokánské hroty dole sepnuté trojbokým reliéfem, před ním jsou fontány s obrubníky z mramoru, v čele stojí dvě bojová sousoší v nadživotní velikosti. Mramorové obrubníky kvůli svátku právě leštily. V sousedním parku stálo několik kusů válečné vojenské techniky – tanky, děla, letadla.

Za hlavní třídou byla druhá část náměstí – veliká volná plocha jen se dvěma fontánami v podobě květů odkvetlé pampelišky. Na střeše domu na náměstí Vítězství svítil neonový nápis: „Vzrůst Sovětského Svazu je věčný.“

Přes silnici se nedalo přejít, tak jsem šla podchodem. Hrál tam nějaký kluk na kytaru a zpíval, lidé mu dávali nějaké drobné. Je s podivem, že se to tu zde smí. V dalším podchodu byl taky jeden a zpíval nějakou píseň o vojácích, takže protestsongy to asi nebyly.

Průvodce nás vyplašil tím, že už ode dneška platí suchý zákon (na benzínce, kde jsme brali benzín, v Dorsku to dodržovali a alkohol měli zamknutý), tak jsem zapadla do jednoho krámků s alkoholem a koupila si 2 dvoulitrové lahve piva a 1 plechovku na domů. Pak jsem to bohužel musela tahat sebou a to mi ještě začal zlobit foťák – neotevíral se a místy nechtěl ostřit. Naštěstí si dal říci a mohla jsem fotit dál.

Viděla jsem Vaksarenský kostel, na kterém je napsáno, že byl v roce 1936 zničen a obnoven až za vlády Lukašenka. Před ním stojí socha jezdce se sokolem. Za kostelem se zvedá docela zajímavá čtvrť, celkem je tu dost kavárniček s venkovním posezením, většinou pod plátěnými střechami, fotila jsem tam zajímavou kovovou fontánu.

Pak jsem došla ke hlavní katedrále a to Zmrtvýchvstání Sv. Sofie (nebo také Uspenský chrám). Má bílé průčelí otočené k řece, před ní stojí socha popa. Katedrála je dvoupatrová, modlitebna je i v suterénu, hlavní chrám je uvnitř v převažující bleděmodré barvě.

Od katedrály se scházelo dolů po cikcakových schodech, cestou byl ještě jeden malý pravoslavný kostel, kde zrovna probíhala mše a jeptišky zpívaly. Nechtěly, abych fotila. Za můstkem přes říčku je budova divadla a pak za hlavní ulicí vedoucí na most je již nábřeží, u kterého jsme parkovali. Bylo tam postaveno plno stánků, např. stánek střelnice s komunistickým plakátem vojáka.

Pak jsme autobusem přešli na druhou stranu řeky, kde se v tovární židovské čtvrti narodil Mark Chagal. Vyfotili jsme si jeho rodný domek a kovovou sochu, kterou zde má postavenou na křižovatce nedaleko od domu.

Ještě nám scházelo asi 100 km do našeho cíle do Novopolocku (nová část města Polocku). Obrátili jsme se již směrem na západ a blížili se k domovu. V Novopolocku, který je centrem ropného průmyslu a vznáší se nad ním neustále černý dým, nás ubytovali v hotelu s typickým názvem Naftan. Byl na velice slušné úrovni, dostaly jsme prostorný pokoj, v němž byly i křesílka a psací stůl a veliká skříň v předsíni.

S večeří příliš neotáleli, naservírovali jí skoro hned. Dostali jsme ochucený zeleninový salát, polévku s masovými knedlíčky a bramboráčky s vepřovými nudličkami. Měli zde správně i více příborů – zvláště na předkrm, což v předchozích hotelích nebylo.

Spolu s námi byli v jídelně nějakí mladíci, vypadali jako maturanti nebo studenti oslavující konec roku a pro ně tam pustili diskotéku, že nebylo slyšet vlastního slova. Všichni účastníci zájezdu

zalezli do svých pokojů. Při sprchování Jarmila zjistila, že máme skoro urvanou sprchu, hlásili jsme to Kamilovi, ale nestalo se nic.

3.7.

Rámo jsme nedostali párky ani pohanku, jen zeleninový salát, jogurt a volská oka. Vyjžděli jsme v 8 hodin do centra Polocku.

Průvodce nás zavedl ke chrámu Sv. Sofie, který byl kousek mimo mapu, pak mohl jít každý sám, ale skoro všichni se ho drželi. Já vyrazila podél řeky Západní Dviny na okruh. Viděla jsem mužský klášter Božího zjevení, dům cara Petra I. a pak celkem zajímavou pobřežní ulicí šla dál. Byl tam pomník místního básníka Františka Skoriny, proti němuž byl pěkně upravený prostor s fontánou. Hlavně jsem sem šla kvůli památníku, který je označen jako střed Evropy. Byl ve tvaru kovové tyčové polokoule, zrovna jsem tam potkala Jarmilu, tak jsme se tam spolu nechaly vyfotit. Byla tam tabule, kde zdůvodňovali, proč je střed Evropy právě zde. Byl to již asi čtvrtý, který jsem navštívila.

Okolo právě začali rozbalovat suvenýrové zboží a já koupila cedulku se jménem Vladimír, kde se vysvětluje, jací Vladimíři jsou. O kousek dál je památník věnovaný písmenu Y s háčkem, protože jediná řeč, ve které se používá, je běloruština. V parku ještě byly památníky Sv. Cyrila a také Iljiče. Na mapě jsem viděla zajímavou stavbu Ekologického muzea, tak jsem k němu šla. Ke staré vodárně přistavěli moderní prosklené schodiště a výtah. Dále jsem šla okolo Muzea tkalcovství. Bylo zde řada výstavních budov, pomník Sv. Eufrosiny Polocké, která šla pěšky do Jeruzaléma, pomník Sv. Simeona, který založil město, také další Lenin a památník padlým u řeky i na náměstí.

Pokračovali jsme k nedalekému pravoslavnému římskému klášteru Sv. Eufrosiny. Dovnitř se smělo jen v řádném oblečení. Já měla kraťasy, tak jsem si přes ně musela dát sukni, kterou mi půjčili, měli dokonce i plátěné kalhoty na gumu univerzální velikosti pro pány v kraťasech a blůzy pro tiskaře. U brány stál hlídač, který pečlivě hodnotil správný ústroj. Ženy musely mít šátky.

Uvnitř areálu je jeden velký kostel s obrazem a rakví Sv. Eufrosiny - ukazují tam cosi s tvary těla pod vyšívaným přehozem v otevřené rakvi. Kostel má samozřejmě další bohatou výzdobu

s obrazy a freskami. Zaujaly mne tam dary věřících v podobě různého jídla či poživatin, třeba i pytlík mouky.

V dalším malém kostelíku probíhala rekonstrukce a pracovali tam restaurátoři, pak byl ještě jeden menší kostelík, tzv. Teplý kostel. Měli jsme tam na to pouze půl hodiny a i se sociálním zařízením se to sotva dalo zvládnout. Někteří členové zájezdu začali prudit, že se muselo 5 minut čekat.

Pokračovali jsme do městečka Hlybakoe (Glubakoje). Na náměstí byly na kratších stranách dva kostely a i když městečko nebylo velké, dostali jsme rozchod na hodinu a půl. První kostel byl zavřený. Boční ulicí jsme se s Jarmilou vydaly směrem, kam proudily davy lidí, případně odkud přicházeli s balónky.

Ulice byla zacpána zemědělskou technikou. Jak se záhy ukázalo, byl to konec průvodu – na jeho počátku šli lidé – mažoretky, krojované ženy a další lidé, za tím jely požární vozy, policejní vozy a

nakonec traktory a další technika, prostě oslava státního svátku. Všude bylo plno lidí, podél ulice stály špalíry. My se uchýlily od kavárny, Jarmila si dala kafe a dortík, já pivo a zapečenou rybu s houbami, bylo to celkem mrňavé, ale za 22 tis. BR až až.

Vrátily jsme se na náměstí a zamířily do druhého kostela. Byla tam většina členů zájezdu a poslouchali výklad běloruského průvodce s překladem Kamila. Neměly jsme potřebu to slyšet, tak jsme šly pomalu k autobusu, protože se již blížila stanovená doba odjezdu, bylo tam asi 10 čekajících lidí. Ještě jsme si prohlédly na náměstí busty několika zřejmě místních rodáků. Zbylí účastníci dorazili s půlhodinovým zpožděním, protože si v kostele prohlíželi podzemí. Domluvilo se to, když se potloukali po náměstí. S tím, že by někdo měl individuální program, se zde nepočítá.

Přiblížili jsme se k litevským hranicím a měli další hodinu a půl v městečku Pastava. Na velikém náměstí stojí bělostná katedrála Sv. Nikolaje s černými kupolemi a zlatými hvězdičkami. Všichni do ní šli s průvodcem, my s Jarmilou vyrazily po silnici k nedalekému jezeru. Na jeho břehu stála hospůdka se zastřešenou terasou přímo nad jezerem. Sedly jsme si tam a daly si bramboráčky s masem za 17 tis. BR. Nechtěla jsem si dávat pivo, tak jsem si dala minerálku. To jsem si dala, stála 28 tis BR (pivo by bylo o 10 tis levnější), já se špatně podívala na cenovky a viděla pouze 8 tis.

Když jsme odcházely, začali sem chodit ostatní členové zájezdu. V této hospodě měli opravdu výživné toalety - za plechovými dveřmi v jedné kóji dvě díry do podlahy. Aby tam lidé neházeli, co tam nepatří, byla přes díru přidělaná mříž. Je jasné, že na ní zůstávaly pozůstatky exkrementů, takže chuťovka.

Kousek za jezerem byl katolický protestantský novogotický kostel, uvnitř vyzdobený ze stropu zavěšenými fábory. Došly jsme na náměstí, podívaly se do té katedrály, pak jsem si vyfotila nezbytného Lenina a pomník padlým. Na závěr jsem v sámošce koupila vodu a piva a kvas na domů.

Jen pár kilometrů odtud je městečko Kamai, jen kousek od litevských hranic. Tam byla pouze krátká zastávka u opevněného gotického kostelíka s ochrannými věžemi. Uvnitř ho částečně renovovali, ale jinak bylo vše upravené a čisté.

Pak jsme projížděli oblastí jezer národním parkem Naročanskij. Se snižujícími se paprsky slunce jsme se zastavili v Chatyni, což jsou takové běloruské Lidice. Je zde památník vesnice Chatyň – na louce jsou rozmístěny pilíře symbolizující komíny původních vypálených domů se zvoničkami. Občas některý zvon zazvoní. Centrem je socha dědečka nesoucího na rukách svého mrtvého vnuka.

Ve druhé části jsou pamětní desky dalších měst a vesnic, které byly za války zničeny a pak jejich rozsáhlý seznam. Běloruskem se přehnala fronta dvakrát a následky toho byly hrozné. Vypálených vesnic byly stovky a to oběma válčícími stranami. V betonovém valu byly otvory a v nich napsané počty obětí v jednotlivých městech.

Pak již jsme jeli na ubytování do „vysokohorského střediska“ Logojsk, které hlavně stavbami trochu připomínalo Alpy - stavby byly dřevěné srubové. Okolo našeho hotelu bylo několik chat, jedna hrázděná budova a srubová restaurace. Tentokrát se na večeři poměrně vytáhli - dostali jsme zeleninový salát a šašlik s bramboráčky.

Po večeři jsem si obešla středisko, jsou tu dva umělé rybníky. V jednom se dá koupat, ale přes den se tam musí platit vstup 30 tis. BR, druhý je rekreační, okolo něj stálo několik altánů a v některých pařili - hrálo se na garmošku či magneták, grilovalo se a pilo.

Měli tam mapu lyžařského střediska - je tu lanovka, dětský vlek a 5 sjezdovek o celkové délce 3,8 km, sjezdovky však mají výškový rozdíl jen 80 m a byly by vhodné pro běžkaře, mohou to tu uměle zasněžovat a mají večerní osvětlení. Sjezdovky mají specifické barvy – nejstrmější je modrá, další růžová, žlutá.

4.7.

Ráno bylo úplně azuro, hned bylo teplo. Snídani jsme měli již v 7 hodin, byla ovesná kaše a míchaná neochucená vajíčka. Vyšplála jsem si sjezdovku kvůli fotce.

Jeli jsme do Minsku, ale kousek před ním jsme zastavili u Kurhanu slávy - je to uměle navršená mohyla, na níž vedou konzolovité betonové schody a na vrcholku trčí do výšky 4 ostny, excentricky zde trčí do prostoru prstenec z venku s reliéfem hlav a uvnitř s nápisem Sláva osvoboditelce Rudé armádě. Je to ale dle mne celkem zdařilé a ani ne moc patetické.

Za krátko jsme dorazili do Minsku a jeli moderními čtvrtěmi panelových domů. Mají tu supermoderní budovu státní knihovny. Zajeli jsme na náměstí Nezávislosti v centru. Většina vyrazila na pochůzku s Kamilem, měli jsme rozchod tři hodiny. My s Jarmilou vyrazily samy, na hlavním náměstí je budova vlády a před ní samozřejmě Lenin, vedle stál protestantský kostel. Šly jsme zadním traktem a tam byla fontána dvou nahých milenců, pak v původním zámku byla zřejmě věznice, protože byla dost silně chráněná ostnatým drátem. V parčíku stála (resp. seděla) socha Adama Mickiewicze. Naproti němu jsme se stavily na kafe - bylo to v nějakém mezinárodním řetězci. Jarmila si dala roládu politou karamellem s oříšky, bylo to tak vydatné, že jsem jí s tím musela pomoci.

Vedlejší ulicí jsme procházely směrem ke starému městu, šly jsme okolo švédského velvyslanectví, hudebních klubů, unikátní byl název klubu Tíentí (tak to psali a bylo to T.N.T.). Došli jsme na hlavní třídu k radnici. Proti ní je katolický chrám p. Marie, kde zrovna probíhal křest a chystala se svatba. U radnice seděli prodejci suvenýrů, na každém stolku měli něco jiného.

Staré centrum (tzv. Horní město) bylo obnoveno, před válkou a po válce bylo vše zničené, teď to vypadá dobře, jen ještě na nábřeží řeky Svisloč něco dostavují. Byly tam další kostely různých vyznání, česká pivnice, sochy, opravené pěší zóny, vše čisté a upravené.

Přešly jsme přes most do čtvrti Trojické předměstí, která je též upravena do původního stavu. Jsou tam moc pěkné domky, s mnoha hospůdkami a kavárnami. Nechaly jsme se jednou hospůdkou na zastrčené terase zlákat, tak jsme vyšly nahoru a daly si já pivo a polévky solanky. Opět jim ta polévka hodně dlouho trvala. Z terasy jsme měly perfektní výhled na svatby, které proti nám vycházely z jakéhosi kostela. Měli tam pěkné bouráky kabriolety či naopak staré vypulírované volhy. Viděly jsme tam 3 svatby.

Čas ale utíkal a my měly na návrat k autobusu pouze 1/4 hodiny. Původně jsem měla záměr to vzít okruhem, ale takhle to muselo jít nejkratší cestou - opět přes most, kousek podél magistrály, pak přes ní po lávce a od Mickiewicze stejnou cestou. Jen přejít přes náměstí Nezávislosti trvalo 5 minut a o ty jsme přišly později, již všichni v autobuse seděli.

Pak jsme vyjeli z města - velice hladce, není tu příliš silný provoz, je tu plno nových sídlišť, paneláky byly docela zajímavě pojaté - oválné, stupňovité, nahoru rozšířené.

Jeli jsme jen kus do skanzenu lidových staveb Ozerce, zaplatili jsme za vstup 25 tis. BR. Byl hrozný hic a my se táhli asi 200 m prašnou cestou ke vchodu. Na podiu zde zrovna probíhalo vystoupení pionýrů. Skanzen je strašně roztahavý, docela dost se tam nachodí. Asi měli původně ambicióznější plány a staveb mělo být více. Měli tam obytné roubené stavby s doškovými příp. šindelovými střechami, uvnitř zařízené. Byly tu celkem 3 kostely, z nich jeden skoro na spadnutí, škola. Celé jsem si to prošla, zalezla do všech domů, jen až na úplný konec, kde měla být nějaká farma, ale nebyla v dohledu, jsem nešla. V jedné stodole byly povozy, kočáry a několikery sáně. Centrem skanzenu byla hospoda, ale bohužel obsazená. Byla tam nějaká skupina a měla doslova žranici, přitom si zpívali i ukrajinské písně. Já si dala studenou vodu, protože to na výhni bylo potřeba. Někteří účastníci zájezdu si dávali místní samohonky.

O 20 km dále je tzv. Stalinova linie. Od loňska to dost silně podražili, platilo se i parkovné za autobus a tak někteří lidé, kteří nechtěli jít dovnitř, si nemohli dát ani kafe u parkoviště. Vstup byl 100 tis. BR. Nejsme zvyklí na ty jejich astronomické částky, ale vlastně to bylo 170 Kč, tedy nijak závratná cena, přesto šla dovnitř jen slabá polovina členů zájezdu. Venku neměli vůbec kam jít. Bylo to docela zajímavé - na počátku byly vydřevené zákopy a různé kryty, do kterých se mohlo vlézt a bylo v nich vybavení - nechala jsem se vyfotit, jak střílím z kulometu. Taky jsme zkusili otáčení a míření protiletadlového děla, šlo to celkem hladce.

Za rybníkem, přes který vedl dřevěný kůlový most, bylo plno vojenské techniky seřazené do řad - letadla, tanky, spojovací auta, lodě, pontony, jen ty Kaťuše tu nějak chyběly. Taky tam měli vojenský stan, kde rozdávali vojenskou menáž - pohankovou kaši a sladký čaj. Potkala jsem tam 5 vojáků wermachtu, rudoarmějci se tu také potulovali, jeden se strakatým koníkem uniknul mému foťáku. Pak jsem se dozvěděla, že vstupné bylo vyšší u příležitosti státního svátku, kdy zde předváděli bojové akce a byla zde vystavená i moderní technika.

Dále jsme měli zlatý hřeb zájezdu - výstup na nejvyšší horu Běloruska, jmenuje se Dzierzziňská hora (ten název hora je dost nadnesený) s výškou 345 m.n.m. Aby se poznalo, kde ten nejvyšší bod je, udělali tam malou mohylku se schody a na ní veliký plochý kámen s názvem a výškou hory. Dle internetu jsme zjistili, že to byl podvod. Nejvyšší bod je o kousek vedle, ale tam stojí retlansační stanice, která je vojenská, tudíž nepřístupná, tak si ten nejvyšší bod vybudovali o kus vedle zřízením té mohyly. Proběhlo tu focení lidí se zájezdu i s českou vlajkou. Od autobusu to bylo asi 100 m, bylo to obehnané betonovým plůtkem s trochu zanedbanými záhony.

Pak již jsme jeli do cíle našeho ubytování, projeli jsme pár kilometrů a pak jeli dál po dálnici. Naším cílem byl hotel Horizont v Baranavičy. Večeře již na nás čekala, měli jsme opět salát, pak masové nudličky a kus klobásy jitrnicové konzistence s bramboráčky a boršč.

Jelikož v hotelu neměli pivo, vyrazila jsem ho shánět do města. Jarmila mi po chvíli poslala SMS, kde jsem. Napsala jsem jí, že jsem západně od hotelu u divadla. Ona mi odpověděla, že neví, kde je západ a nikdo neví, kde je divadlo. Šlo trochu o můj přehmat - byl to kinoteátr a směr byl jihozápadně.

Průvodce nám říkal, že na posledním patře se vždy koná mejdan, nebylo však nic, společenská místnost byla zavřená a nikde nikdo. Jen na nás klepal jeden účastník zájezdu a hledal Kamila, protože zapomněl, kde bydlí a nemohl to najít.

5.7.

Ráno jsme měli snídani v 7 hodin, byly párky s pohankou, sýr a salám, máslo a chléb.

Odjížděli jsme v 8 hodin. Bohužel jsem na náměstí prošvihla jednoho Lenina a nevyfotila ho.

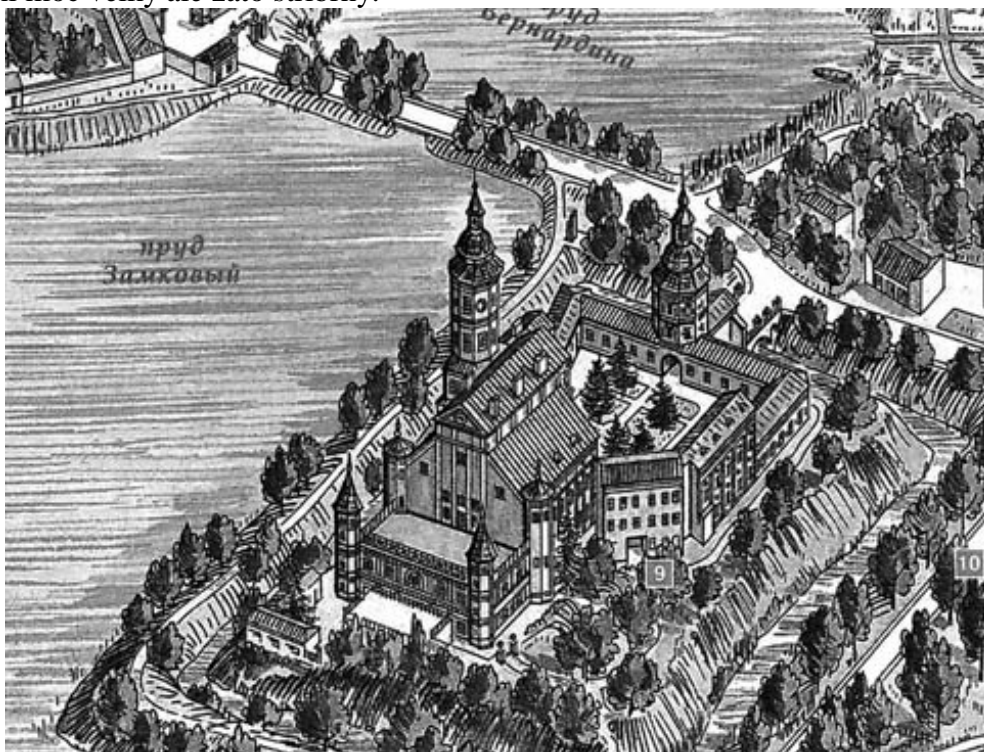
Jeli jsme k zámku Nesviž, který je sice postaven v barokním stylu, ale prakticky byl obnoven a rekonstruován až po osamostatnění Běloruska, je zapsán v seznamu památek Unesco. Interiéry jsou kompletně obnovené, obnovovali je dle dobových fotografií od bývalých majitelů zámku Radzivilů.

Zaplatili jsme celkem mastné vstupné 110 tis. BR, proti předpokladu, který nám uvedli z cestovky, to bylo trojnásobně více. Zároveň se vstupenkou s fotografií zámku a mapkou na druhé straně jsme vyfasovali igelitové návleky na boty.

Až do nádvoří zámku by se dalo jít zadarmo, vstupenky kontrolovali až při vstupu do budov. Procházeli jsme bez průvodce pokoji z 19. a 20. století. Součástí byl i taneční sál, kaple a zbrojnice. Měli tam i fotografie původních interiérů, podle kterých zámek obnovovali. Prohlídka zámku nám zabrala asi 1 hodinu, já si zámek obešla kolem dokola, je okolo něj vodní příkop a valy, za nimiž je částečně krytý. Před zámkem je rybník a při okruhu jsem narazila na další, na kterém byla pláž a plavala na něm kopie fénické plachetnice.

Pak jsem ještě měla trochu času na město – proti zámku stál katolický kostel s dřevěnou zvonící, přestože byl opravován, probíhala v něm mše a bylo narváno. Modlitby byly polské, proslov kněze běloruský. Hned vedle stál pravoslavný kostel, ale ten vypadal jako stáj – měl celkem nízký trámový strop, tak prostor vypadal stísněně. I tam byla mše, ale lidí tam tolik nebylo. Pak jsem došla na náměstí, kde mají radnici s osmibokou věží jako u nás v Hranicích, opět tu mají sochu Lenina, není moc velký ale zato stříbrný.

Jeli jsme do dalšího zámku, respektive hradu, Mir. I ten je zapsán v seznamu památek Unesco a i tam je to nově obnoveno. Je však z režného zdiva spíše s gotickými prvky, čtyřmi rohovými věžemi a jednou hlavní nad vstupní branou.

Vlezli jsme do jedné věže, byly tam úzké šíleně strmé schody s vysokými stupni, dva lidé se na nich nemohli vyhnout. Z věže jsme vyšly na ochozy, které vedly po vnitřním obvodu dvou stran hradeb.

Pak jsme šly dovnitř do hradu, byla tam expozice z 1. a 2. světové války a o židech, byly tam i fotografie, jaký byl zámek ruina. V patrech byly výstavní zámecké prostory, část byla netradičně restaurována – bylo tam ponecháno rozbité zdivo a k tomu byly dobetonované části, asi chtěli ukázat, jak to vypadalo. Byly tam kachlové krby s polskou orlicí, i když v jedné místnosti tři, což je nesmyslné. Taký tam bylo několik postav v soudobých kostýmech. Z horního patra se sešlo do sklepa a pak se vylezlo na nádvoří. Za zámkem byl kostelík s kryptou Radzivilů v podzemí, v níž bylo několik hrodek a obrazů členů rodiny.

Pak jsem chtěla jít do vesnice, v první hospodě před zámkem seděli 3 členové zájezdu, kteří řekli, že v další hospodě mají točené pivo za 20 tis. BR. Šly jsme tam s Evou a narazily tam na Kamila a další 3. Dala jsem si jedno pivo a předpokládala, že budu pokračovat dále do vesnice, ale nakonec to dopadlo tak, že jsem si dala druhé pivo místo oběda a pak již jsme šli k autobusu. Za pomoci ostatních jsem získala jeden běloruský půllitřík.

Poté jsme pokračovali do rodiště Adama Mickiewicze do Zaosie. Jeho rodiče byli nižší šlechtici, jejich dům byl takový lepší roubený statek uvnitř poměrně honosně zařízený, vstup stál 15 tis. BR. Za statkem se ještě šlo březovou alejí k malému zarostlému rybníčku, kde byla dřevěná boudička sauny. Vůbec jsem netušila, že nejvýznamnější postavy polské historie a kultury se narodily v dnešním Bělorusku.

Pak jsme jeli do Novgorodku (bělorusky Navagrudak), který ve 13. a 14. století byl hlavním městem litevského knížectví. Z období jeho nejvyšší slávy nezbylo skoro nic. Měli zde pomník Adama Mickiewicze, a kousek za ním byla navršená mohyla (kurhan) s vřetenovitou cestou na vrcholek k jeho počtě. Na vrcholku nic nebylo, pouze zábradlíčko a bylo tam přecpáno, protože nahoru vystoupali skoro všichni nejednou.

Na vedlejším pahorku byly zbytky původního hradu. Zůstaly z něho dvě částečně pobořené věže. Provedli částečnou rekonstrukci tak, že jednu z věží zastřešili – ale pouze její zdi a asi aby jim neujížděla, tak jí uchytili několika kovovými táhly, moc vhodná rekonstrukce to nebyla. Okolo pahorku bylo kus kamenných hradeb a na zbývajícím obvodu byly improvizované palisády propletené větvemi.

Pak jsme se tam jen tak trochu prošli po městě - byly tam dva kostely – pravoslavný a katolický, z Lenina měli tentokrát pouze hlavu. A v parku plastiku se sovou a zeměkoulí, kde bylo označeno Bělorusko mohutných rozměrů.

Pak již jsme jeli do Lidy do hotelu Lida. Je celkem nově rekonstruovaný. Dostaly jsme ohromný pokoj jako apartmán – byla tam předsíň s tresorem, obývací s křesly a psacím stolem a ložnice.

Jelikož večere měla být až v 9 hodin, tak jsme vyrazily na obhlídku města. Hned vedle hotelu stála pevnost, která už samozřejmě měla být zavřená, ale bylo otevřeno a mírně zalkoholizovaný strážný nás pustil dovnitř. Sice měl jakési hlášky, že by nás tam mohl zamknout, ale neudělal to. Taky provolával: „Sláva králi“, ale kterému? Na dvou stranách čtvercového půdorysu byly dřevěné ochozy, v protilehlých rozích dvě věže. Přesně bylo vidět, co tu stálo a co dostavěli, bylo to totiž z režného zdiva a novější cihly byly dobře znatelné.

Pak jsme šly ke katedrále, byla zřejmě úplně nová, zavřená, plocha okolo ní za plotem ještě neměla hotovou zahradní úpravu. Šly jsme dál směrem z města, okolo ohromné tržnice, samozřejmě zavřené, se spoustou stánků se stahovacími plechovými roletami. Taky tam bylo pár docela pěkných domků. Stavily jsme se ještě v krámě, většinou tu vůbec nerozlišují pracovní dny a víkendy a mají otevřeno stále stejně. Koupily jsme chleba.

Pak již jsme jeli na večeři, byla v restauraci v devátém tedy nejvyšším patře, byli jsme tam docela namačkaní a stísnění. Dali nám kuřecí přírodní řízek s rýží, předtím byl samozřejmě salát. Po večeři se všichni rozeběhli do svých pokojů. Já byla tak unavená, že jsem ani nebyla schopná dopsat deníček.

Kupodivu dole u recepce měli pivo levnější než jsem koupila předchozí den v krámě. V městě Lida je totiž velký pivovar a vyrábějí tam neznámější Běloruské pivo Lidskoje, v nás to evokuje význam jako lidské, tedy člověčí, ale je to dle názvu města.

6.7.

Ráno jsme měli snídani až v 8 hodin. My měly okna na východ, tak nám šilo hned od rána do pokoje slunce, bylo horko a budilo nás to.

Šla jsem se ještě před snídaní trochu projít – šla jsem na hlavní náměstí, kde byla budova asi ústředního výboru a vedle stříbrný menší Vladimír Iljič.

Toto byl již náš poslední den v Bělorusku, měli jsme plánovanou pouze jednu zastávku v Hrodně. Nad plán jsme se ještě zastavili u opevněného kostela Murovanka, který měl rohové věže a byl původně gotický, dnešní úpravy však již byly spíše romantické. Okolo stálo jen pár tradičních dřevěných domečků.

V Hrodně jsme zastavili kousek od centra. Tentokrát nám průvodce řádně ukázal místo, kde parkujeme, na mapě, a chtěl, abychom si to poznamenali. Kdyby se tu někdo ztratil, měli bychom problém s odjezdem. Vyrázili jsme všichni společně podél řeky Němen, kde nad námi na svahu stály Starý a Nový zámek. My došli až k Borisochlebskému kostelu, který má také hodně staré základy, ale částečně už je změněný, na jedné straně je zdívko s vloženými kameny, na straně druhé je dřevěný. Mohli jsme vejít dovnitř. Pak jsme již šli do města, cestou byl ještě špičatý památník na vrchu Koloža.

Na kraji města stojí stará židovská synagoga, největší v Bělorusku, zvenku ji teprve opravují, uvnitř je již hotová. Potloukali jsme se okolo a vyšel nějaký rabín a pozval nás dovnitř, oficiálně otevřeno není. Vyprávěl nám tam o historii této synagogy a historii židů v Bělorusku vůbec. Židé sem byli pozváni, aby rozšířili obchod. Synagoga se opravuje z darů až v poslední době. Uvnitř byla celá vybílená, bylo tam řada velmi ozdobných krajkovitých kamenných prvků. Také tam vystavovali obrazy a měli tam fresky ze života židů. Pánovi bylo velice dobře rozumět, ale asi se dost snažil,

Pak jsme šli do starého zámku. Před ním stojí socha zakladatele města Vitautase Velikého, jak jméno napovídá litevského knížete. Starý zámek byl asi dříve využíván jako byty, celkem nic hodnotného na něm není vidět, ale opravuje se a možná se z něj něco vyloupne. Prováděli tam archeologické vykopávky a pečlivě třídili kousky keramiky a opracovaných kamenů, které nacházeli.

Naproti stojí empírový Nový zámek, ve kterém sídlí nějaká instituce.

My si šly sednout do fastfoodového občerstvení (aby to dlouho netrvalo) a daly si něco k jídlu, já si dala salát. Pak jsme pokračovaly pěší zónou s řadou obchodů až na Leninovo náměstí s centrální sochou. Tam odtud jsme se již pomalu vracely zpět. Na dalším ohromném náměstí – Sovětském, stojí katedrála a vedle je klášter bernardýnů. Na kraji náměstí ještě stojí moderní futuristická budova divadla. Zapadly jsme do krámu utratit své poslední ruble, mě by už bývaly došly, ale nějaké mi půjčila Jarmila. Koupila jsem si něco na cestu a konzervičku pohankové kaše a nějaký sýr.

Jeden účastník zájezdu, Slávek mi daroval speciální turistickou známku, kterou dostal k loňským 60. narozeninám, Mluvili jsme předtím o jejich sbírání, tak mi jí věnoval. On má turistické známky všechny. Na této byla jeho podobizna se třemi uříznutými špalky s nakreslenými turistickými značkami.

Sraz jsme měli ve tři hodiny odpoledne, dorazila jsem asi minutu před tím s prvními kapkami deště, pár lidí se trochu opozdilo a ti zmokli až na kost, protože se spustil tak silný slejvák, že byli hned mokří.

Z Hrodna je to již jen pár kilometrů na hranice. Tam jsme zažili poměrně veliké obstrukce hlavně ze strany Poláků. Vzhledem k tomu, že se začala šířit nemoc Sars, tak zavedla Unie přísnější kontroly na hranicích. Museli jsme všichni vylézt z autobusu a otřít si boty o mokrý hodně nechutně vypadající koberec. Pikantní na tom bylo, že si někteří otírali pantofle, do kterých se přezuli do autobusu, a předtím chodili v něčem jiném, Z důvodů zavlečení infekce byl také zakázán dovoz čerstvých potravin do Unie. Všichni jsme byli venku, pohraničníci si v autobuse náhodně vybrali tři batůžky a uvnitř jednoho našli salám, sýr, mléko a chtěli to vyhodit. Majitelka z toho byla dost nešťastná. Snažila jsem se blbě polsky vysvětlovat, že to má pouze na cestu a že bude o hladu, nad salámem tedy zamhouřili oči, když se řeklo, že pochází z domova. Trvali však na tom, že kefír rusky popsany do Polska nesmí. Tak jsem řekla, co kdyby to paní vypila na místě. Celník řekl, že se chvíli nebude dívat, takže se kefír mohl zkonzumovat. Všechny tyto srandičky včetně razítkování pasů nám zabraly dvě a půl hodiny. To však byla údajně nejkratší doba, kterou tu Kamil se zájezdem strávil.

Pak jsme už zase jen jeli, ve Varšavě to vzali okolo Starého města, projeli jsme jí úplně perfektně. Cesta ubíhala velice rychle, asi ve dvě v noci jsme již byli v Českém Těšíně. Pak jsme zastavovali na stejných zastávkách jako při cestě tam a postupně vystupovali různí členové zájezdu.

Cesta domů byla o dost kratší než směrem tam. V Praze jsme byli již před osmou hodinou ranní.

Tento zájezd se jmenoval Gurmánské putování v zemi jezer, národních parků a architektury. Nic moc gurmánského na této cestě nebylo. Zřejmě si to uvědomili v cestovce nebo jim to někdo vytknul, protože nyní je to uváděno jako Romantické putování. Z jednoho pohledu jsme v Bělorusku byli trochu brzy, protože řadu věcí ještě musí dostavět a opravit, ale na druhou stranu na poslední chvíli, protože některé věci (třeba ti Leninové) zmizí. Kromě ceny zájezdu jsem utratila 80 Euro, byly v tom všechny vstupy, které jsme si museli sami hradit a samozřejmě pivo.

